

บทความเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม การรักษาวินัย ประมวลจริยธรรม
และจรรยาบรรณวิชาชีพให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการรักษาวินัย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

กลุ่มกฎหมายและคดี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒

ครั้งที่ ๑๒ เดือน กันยายน ๒๕๖๘

วิสัยทัศน์

“องค์กรคุณภาพ พัฒนาการศึกษาสู่สังคมนวัตกรรมการเรียนรู้ สร้างคนดี มีความสุข”

อุทาหรณ์คดีปกครอง

จัดสอบไม่ชอบขัดแย้ง ... แม้บรรจุแล้ว ก็ถือเสมือนไม่เคยมีคำสั่ง !

โดย ลุงถูกต้อง

กลุ่มพัฒนางานคดีปกครอง

สำนักส่งเสริมงานคดีปกครอง สำนักงานศาลปกครอง

ใครจะคิดว่า... เมื่อเราผ่านการสอบแข่งขันจนได้รับคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่แล้ว วันดีคืนดี... กลับได้รับคำสั่งให้ออกจากราชการ โดยอ้างเหตุว่ากระบวนการจัดสอบไม่ชอบด้วยกฎหมายในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ! ซึ่งผู้เข้าสอบเองก็ไม่ได้รับรู้รับทราบเกี่ยวกับการจัดสอบที่ไม่ถูกต้องดังกล่าวด้วยแต่อย่างใด

* เช่นนี้ ทำให้มีประเด็นชวนคิดตามมาว่า ... เมื่อผู้สอบผ่านได้รับคำสั่งบรรจุและแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งถือเป็น “คำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์” แล้ว ต่อมาภายหลังมีการตรวจสอบพบว่า การจัดสอบไม่ได้มาตรฐานและไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เหตุดังกล่าว...จะมีผลอย่างไรต่อคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้สอบได้ ซึ่งเชื่อโดยสุจริตว่าตนเข้ามาทำงานอย่างถูกต้อง

มาติดตามคำตอบกันในคดีพิพาทเรื่องนี้ครับ...

+ ข้อเท็จจริงในคดีมีอยู่ว่า... ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สอบผ่านการสอบแข่งขันโดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) ได้มีคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นพนักงานส่วนตำบล หลังจากนั้น มีผู้ร้องเรียนว่าการจัดสอบและวิธีการสอบแข่งขันไม่ถูกต้องและไม่โปร่งใส ผลการตรวจสอบปรากฏว่า โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหน่วยงานกลางรับผิดชอบในการจัดสอบแข่งขันครั้งดังกล่าว ได้ดำเนินการจัดสอบไม่เป็นไปตามมาตรฐานทั่วไปและหลักเกณฑ์ของการสอบแข่งขันตามที่กำหนดไว้ โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนดำเนินการในลักษณะส่วนตัว ซึ่งมีผลทำให้ประกาศผลการสอบแข่งขันไม่ชอบด้วยกฎหมาย นายก อบต. จึงประกาศยกเลิกบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ทั้งบัญชี และมีคำสั่งให้พนักงานส่วนตำบลจำนวน ๑๓ ราย รวมทั้ง ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

เชื่อว่าเป็นใครก็คงตกใจ!! ใจไหมครับ เพราะผู้สอบผ่านไม่ได้ทำผิดอะไร ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งของนายก อบต. (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่ให้ตนออกจากราชการและขอกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม

คดีมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า คำสั่งของนายก อบต. ในส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่?

* คำวินิจฉัยชั้นความรู้

ศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด วินิจฉัยสรุปได้ว่า เมื่อพิจารณามาตรฐานทั่วไป รวมทั้งหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเป็นพนักงานส่วนตำบล ซึ่งได้กำหนดให้ต้องมีหน่วยงานกลางที่คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดคัดเลือกจากสถาบันการศึกษาหรือจากหน่วยงานของรัฐที่เห็นสมควรเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดสอบแข่งขัน โดยทำหน้าที่ผลิตข้อสอบ ตรวจสอบข้อสอบ และประมวลผลคะแนน หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องให้แก่ อบต. และเพื่อความโปร่งใสอาจมีการตั้งคณะกรรมการคณะต่าง ๆ โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน เพื่อตรวจสอบและถ่วงดุลซึ่งกันและกัน รวมทั้งต้องมีระบบควบคุมกระบวนการผลิตข้อสอบและเก็บรักษาข้อสอบอย่างรัดกุมในการป้องกันการรั่วไหล หรือการทุจริตในการจัดสอบแข่งขัน ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีเจตนารมณ์เพื่อให้การสอบแข่งขันเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม และมีมาตรฐาน อันเป็นหลักประกันความเป็นธรรมแก่ผู้สมัครสอบแข่งขันทุกคน

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก้”

ฉะนั้น การสอบแข่งขันจึงถือเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญอย่างยิ่งของการสรรหาบุคคล เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมกับตำแหน่งที่เปิดสอบดังกล่าว

เมื่อการจัดสอบครั้งพิพาท มีผู้อำนวยการโรงเรียนเพียงคนเดียวเป็นผู้ดำเนินการในฐานะส่วนตัว อีกทั้งการผลิตข้อสอบและประมวลผลคะแนนได้ใช้เจ้าหน้าที่และสถานที่ของ อบต. ที่จัดสอบช่วยดำเนินการให้ ซึ่งไม่ใช่การดำเนินการของหน่วยงานกลาง ส่วนการออกข้อสอบได้มีการติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอ จำนวน ๓ - ๕ คน ให้เป็นผู้ออกข้อสอบ โดยที่บุคคลดังกล่าวมิได้เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์สูงในด้าน การบริหารงานท้องถิ่น และใช้วิธีศึกษาจากตำราในวิชาที่จะออกข้อสอบ ค้นหาจากอินเทอร์เน็ต และดูจาก ข้อสอบเก่าประกอบกัน โดยไม่ได้ใช้วิธีการประเมินตามหลักเกณฑ์ความยากง่ายหรือจำแนกการวัดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และใช้เวลาออกข้อสอบเพียงคนเดียว จึงเห็นได้ว่า การจัดสอบดังกล่าวไม่ได้มาตรฐานตั้งแต่ ขั้นตอนการออกข้อสอบ การตรวจข้อสอบ และการประมวลผลคะแนน โดยมีบุคคลในฐานะส่วนตัวเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด อันขัดกับมาตรฐานการสอบแข่งขันที่กำหนดไว้ จึงเป็นการจัดสอบโดยทุจริตและ ผิดกฎหมายอย่างชัดแจ้ง และร้ายแรง

ดังนั้น ประกาศขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ของ อบต. รวมทั้งคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผลมาจากประกาศดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะผิดพลาดอย่างชัดแจ้งและร้ายแรง โดยทางกฎหมายถือเสมือนว่าไม่มีการออกคำสั่งทางปกครองนั้น นายก อบต. ย่อมไม่จำเป็นต้องเพิกถอนคำสั่งบรรจุและ แต่งตั้งผู้ฟ้องคดี และไม่ต้องนำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในส่วนการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง) ซึ่งจะต้องคำนึงถึง หลักความเชื่อโดยสุจริตของ ผู้รับคำสั่ง และกำหนดให้ต้องดำเนินการเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวภายในระยะเวลา ๙๐ วัน นับแต่วันที่รับรู้ถึงเหตุ ที่จะให้เพิกถอนคำสั่งพิพาท ตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง และมาตรา ๕๑ มาใช้บังคับ แต่อย่างใด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว คำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลปกครอง สูงสุดพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ยกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ ๒๓๕/๒๕๖๕)

บทสรุปชวนอ่าน

จะเห็นได้ว่า...คดีดังกล่าวศาลปกครองได้วินิจฉัยวางหลักการสำคัญเกี่ยวกับผลของคำสั่ง ทางปกครองที่ออกโดยผิดพลาดอย่างชัดแจ้งและร้ายแรง ในกรณีคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ในหน่วยงานของรัฐ อันเป็นผลมาจากกระบวนการจัดสอบที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ เนื่องจากไม่ได้ดำเนินการตามมาตรฐานทั่วไปของการจัดสอบ รวมทั้งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข การสอบแข่งขันที่กำหนดไว้ เช่น ไม่ได้ดำเนินการโดยหน่วยงานกลางและในรูปของคณะกรรมการ เพื่อความ โปร่งใสและตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกัน ในการออกข้อสอบ ตรวจข้อสอบ และการประมวลผลคะแนน อันเป็น ขั้นตอนสำคัญที่ถือเป็นหลักประกันความเป็นธรรมแก่ผู้สอบแข่งขัน และเพื่อให้ได้ผู้ที่เหมาะสมกับตำแหน่ง ซึ่งการ ดำเนินการที่ไม่ถูกต้องในขั้นตอนดังกล่าว ถือว่าเป็นความไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างชัดแจ้งและร้ายแรง โดย ในทางกฎหมายให้ถือเสมือนว่าไม่เคยมีการออกคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้สอบได้จากการจัดสอบที่ไม่ชอบมาก่อน ผู้มีอำนาจจึงไม่ต้องเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวและไม่ต้องนำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทาง ปกครองที่กำหนดเงื่อนไขในการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองมาใช้บังคับแต่อย่างใด ดังนั้น การมีคำสั่งให้ผู้สอบได้ ออกจากตำแหน่ง จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก้”

(ปรึกษาคดีปกครองได้ที่ สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕ และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้จาก
www.admincourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)
ที่มา /
https://www.admincourt.go.th/admincourt/upload/webcms/Academic/Academic_251223_101434.pdf
(บทความเผยแพร่ในคอลัมน์ “ก้าวสู่สังคมธรรมาภิบาลกับศาลปกครอง” หนังสือพิมพ์ อปท. นิวส์)

ความรู้เกี่ยวกับวินัย และการรักษาวินัย

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗
มาตรา ๙๔ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษา
เกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว
การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษา
ถึงที่สุด ให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือ
ความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เสพยาเสพติดหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด
เล่นการพนันเป็นอาชญา หรือกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษา ไม่ว่าจะอยู่ในความดูแล
รับผิดชอบของตนหรือไม่ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๙๔ วรรคสอง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยแยกความผิดไว้ ๒ ส่วน

๑. กรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก
โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุก ซึ่งไม่ใช่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือลหุโทษ
๒. กรณีกระทำความผิด อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง
กรณีแรก พิจารณาองค์ประกอบความผิดได้ดังนี้

๑. กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือโทษที่หนัก
กว่าจำคุก (โทษประหารชีวิต) ซึ่งต้องถูกจำคุกจริง ๆ กรณีศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ให้รอการ
ลงโทษ ไม่เข้าลักษณะความผิดตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง

๒. ต้องเป็นคำพิพากษาถึงที่สุด ซึ่งหมายความว่า คำพิพากษาที่ไม่อาจอุทธรณ์หรือฎีกาต่อไป
ได้อีก หรือไม่ได้อุทธรณ์หรือฎีกาภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด หรือคำพิพากษาศาลฎีกา

๓. ที่ไม่ใช่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

กรณีต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
หรือความผิดลหุโทษ ซึ่งความผิดยังไม่ถึงกับต้องถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ผู้บังคับบัญชาอาจสั่งให้ออก
จากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน ตามมาตรา ๑๑๓ ได้

อนึ่ง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถูกจำคุกตามคำสั่งศาลกรณีละเมิดอำนาจศาล
ไม่เข้าลักษณะความผิดตามมาตรา ๙๔ ที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องลงโทษปลดออกหรือ ไล่ออกจากราชการ เพราะ
ไม่ใช่กรณีกระทำความผิดอาญา แต่อาจเป็นการสั่งให้ออกตามมาตรา ๑๑๓

กรณีที่สอง พิจารณาองค์ประกอบความผิดได้ เช่นเดียวกับวรรคหนึ่ง ที่กล่าวมาข้างต้นดังนี้

๑) เกียรติของตำแหน่งข้าราชการ (ดูจากตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ)

๒) ความรู้สึกของสังคม และ

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก้”

๓) เจตนาในการกระทำ

สำหรับกรณีกระทำการอื่นได้อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรงนั้น ต้องพิจารณาเป็นรายกรณี โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานั้นว่าได้กระทำการอันทำให้ราชการได้รับความเสียหายกระทบต่อสภาพจนถึงขั้นทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการอย่างร้ายแรงหรือไม่ นั้น โดยพิจารณาจากความรู้สึกของวิญญาณชนโดยทั่วไป หรือความรู้สึกของสังคมว่ารู้สึกรังเกียจ ต่อการกระทำนั้น

มาตรา ๙๔ วรรคสาม เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง พิจารณาองค์ประกอบความผิดได้ดังนี้

๑. เสพยาเสพติด หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด

๒. เล่นการพนันเป็นอาจิม

๓. กระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษา

เสพยาเสพติด หมายถึง การเสพ รับประทานหรือสูดดมหรือสิ่งเสพติด

ซึ่งต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น เสพเฮโรอีน ผิ่น กัญชา เมดแอมเฟตามีนหรือยาบ้า ยาไอซ์ เป็นต้น

ความผิดในมาตรานี้รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุน รวมถึงชักชวน จำหน่ายให้ผู้อื่นเสพด้วย

ซึ่งการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดในคดีอาญาด้วย

เล่นการพนัน หมายถึง เล่นการพนันเอาทรัพย์สินกัน การพนันมีทั้งประเภทที่กฎหมายห้ามขาด และประเภทที่จะเล่นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากทางการ อย่างไรก็ตาม igrณจะเป็นความผิดตามวรรคสามต่อเมื่อเป็นการเล่นเป็นอาจิม กล่าวคือ เล่นอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัยเท่านั้น

ล่วงละเมิดทางเพศ หมายถึง พฤติกรรมที่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นในเรื่องเพศ ไม่ว่าจะเป็นการล่วงละเมิด ทางกาย การกระทำทางวาจา เช่น คำพูดเกี้ยวพาราสี ใช้สายตาจ้องมอง และการใช้ท่าทีในทางเพศที่ไม่เหมาะสม รวมไปถึงจนถึงการบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ หรือการข่มขืน

การกระทำล่วงละเมิดทางเพศนี้มีได้จำกัดว่าต้องกระทำต่อบุคคลต่างเพศกัน หรือกระทำต่อบุคคลเพศเดียวกันเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การพิจารณาพฤติกรรมใด ๆ ว่าเป็นการล่วงละเมิดทางเพศหรือไม่ จะต้องดูจากเจตนาของผู้กระทำเป็นสำคัญว่ามีความคิดเจตนาที่เป็นอกุศลจิตทางเพศหรือไม่ เช่น การโอบกอดนักเรียนด้วยความเอ็นดู ในเวลา สถานที่ และโอกาสอันควร ย่อมแตกต่างกับการโอบกอดนักเรียนในที่ลับตาผู้คนหรือในลับบาร์ หรือร้านอาหารที่จำหน่ายสุรา หรือในขณะที่ดื่มสุรา เหล่านี้ต้องดูเจตนาของผู้กระทำและพฤติกรรมแวดล้อม ประกอบด้วย

การล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้อื่น โดยเฉพาะกระทำต่อศิษย์ ผู้เรียนหรือนักศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของตนหรือไม่ ถือเป็นกระทำความผิดอันตรัยร้ายแรงแก่ร่างกายหรือจิตใจของผู้เรียนและเป็นการเสื่อมเสีย หรือเสียหายร้ายแรงแก่ความเป็นครู โดยครูนอกจากจะมีหน้าที่อบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดีคนเก่งแล้ว ยังจะต้องเป็นผู้ที่พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์และชุมชนตามความคาดหวังของสังคมด้วย

กรณีตัวอย่าง

๑. ข้าราชการครูชายลงโทษเด็กชายและเด็กหญิงด้วยการตี บีบคอ ตบปาก และตบหน้า ใช้เด็กนักเรียนทำงานอื่นที่ไม่ใช่เป็นงานของนักเรียน (กรอกข้อมูลคอมพิวเตอร์) และให้เด็กนักเรียนชั้น ป.๔ - ป.๖ ประมาณ ๑๔ คน ตักน้ำจากแท็งก์น้ำของโรงเรียนไปใส่โถงที่บ้านพักครูของตนและกระทำการล่วงละเมิดทางเพศ ด้วยการจับแก้มและอมอวัยวะเพศเด็กนักเรียนชาย จำนวน ๔ คน โทษปลดออกจากราชการ

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก้”

๒. ข้าราชการครูชายกระทำชำเราเด็กหญิง ซึ่งเป็นศิษย์ที่อยู่ในความดูแลของตน พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เรียนหรือนักศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในความดูแล รับผิดชอบหรือไม่ตามมาตรา ๙๔ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และกรณีกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โทษไล่ออกจากราชการ

๓. ข้าราชการครูชายมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวถึงขั้นได้เสียกับภรรยาของผู้อื่น ทั้งที่มีภรรยา โดยชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว และมีพฤติกรรมเมาะสุราและวิ่งโล่กอดผู้เสียหาย ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พฤติการณ์ดังกล่าวจึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง โทษปลดออกจากราชการ

ที่มา : หนังสือข้อกำหนดวินัย และการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดทำโดย สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ความรู้ คู่คุณธรรม

จิตอาสา

ความหมายของจิตอาสา

คำว่า จิตสาธารณะ (Public mind) จิตอาสา (Volunteer spirit) หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Public consciousness) เป็นคำใหม่ที่มีใช้เมื่อไม่นานมานี้และเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนไทยซึ่งมีผู้ให้ความหมายของจิตสำนึกสาธารณะหรือจิตสาธารณะไว้หลากหลาย และมีการเรียกจิตสำนึกสาธารณะไว้แตกต่างกัน จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล คำว่า จิตอาสา ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกับจิตอาสามากมาย เช่น จิตสาธารณะ จิตสำนึกต่อสังคม จิตสำนึกต่อส่วนรวมและพฤติกรรม เอื้อสังคมโดยให้ความหมายจิตอาสา (Volunteer spirit) ไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๖) จิตอาสา หมายถึง ความสำนึกของบุคคลที่มีต่อส่วนรวม เป็นจิตที่เป็นผู้ให้ คิดดี คิดทางบวกมีความหวังดีต่อผู้อื่น เป็นความสมัครใจ เต็มใจ ตั้งใจทำ อยากร่วมช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทน และส่งผลให้เกิดความสุขทางจิตใจ ผู้ที่มีจิตสาธารณะจะแสดงพฤติกรรมที่อาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมการงดเว้นการกระทำที่จะส่งผลให้เกิดความชำรุดเสียหาย การมีส่วนร่วมดูแลรักษา และเคารพสิทธิของบุคคลอื่นในการใช้ทรัพย์สินส่วนรวม

จิต (mind) หมายถึง ใจ สิ่งที่มีหน้าที่รู้ คิดและนึก

จิตสำนึก (consciousness) หมายถึง เป็นภาวะที่จิตตื่นและรู้ตัว รู้ว่าทำอะไร อยู่ที่ไหน เป็นอย่างไร สามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสทั้ง ๕ คือ รูป เสียง กลิ่น รสและสิ่งที่สัมผัส ได้ด้วยกาย

อาสา (service, volunteer) หมายถึง การเสนอตัวเข้ารับทำสิ่งที่เป็ประโยชน์ ซึ่งอาจ เป็นประโยชน์ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมก็ได้

สาธารณะ (public) หมายถึง ทั่วไป เป็นของกลางสำหรับส่วนรวม การแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวมเป็นการบริการชุมชน ทำประโยชน์เพื่อสังคม ถ้าใช้ของก็จะใช้ประโยชน์ร่วมกัน

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก้”

พระไพศาล วิสาโล (๒๕๕๐) ได้กล่าวว่า จิตอาสาในด้านพระพุทธศาสนาหมายถึง ความสำนึกใฝ่ใจและพร้อมจะมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ รวมถึงความเคารพและห่วงใยในสมบัติ ส่วนรวม ซึ่งมีझेเฉพาะครอบครัว ญาติมิตร คนรอบข้างหรือชุมชนละแวกบ้านนั้น หากคลุ้มไปถึง บุคคลอื่นที่ไม่รู้จักไม่เคยพบแต่ก็รู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ตนสังกัด

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๐) ได้กล่าวถึงความหมายของจิตสาธารณะว่า เป็นการเห็นแก่ประโยชน์ของสังคมและประเทศโดยรวม ตัดสินใจกระทำการสิ่งใดต้องคำนึงถึงผลได้ผลเสียที่อาจเกิดต่อสาธารณะหรือผลกระทบต่อสังคมชุมชนทั่วไป เช่น คิดถึงเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม การร่วมประหยัดน้ำ

ที่มา : [https://yri.mbu.ac.th/wp-](https://yri.mbu.ac.th/wp-content/uploads/๒๐๒๔/๑๐/%E0%B๓%E๐%B๗%E๐%B๘%AD.%E๐%B๘%AB%E๐%B๘%๙๙%E๐%B๘%B๔%E๐%B๘%๘๗.pdf)

[content/uploads/๒๐๒๔/๑๐/%E0%B๓%E๐%B๗%E๐%B๘%AD.%E๐%B๘%AB%E๐%B๘%๙๙%E๐%B๘%B๔%E๐%B๘%๘๗.pdf](https://yri.mbu.ac.th/wp-content/uploads/๒๐๒๔/๑๐/%E0%B๓%E๐%B๗%E๐%B๘%AD.%E๐%B๘%AB%E๐%B๘%๙๙%E๐%B๘%B๔%E๐%B๘%๘๗.pdf)

หลักธรรมนำชีวิต

มรรคมืองค์ ๘

มรรคมืองค์ ๘ ได้แก่

๑. สัมมาทิฐิ คือ มีปัญญาอันเห็นชอบ ได้แก่ การเห็นในอริยสัจ ๔ คือ

- ทุกข์ เหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ (สมุทัย)
- ความดับทุกข์ (นิโรธ)
- ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ (มรรค)

๒. สัมมาสังกัปปะ คือ ดำริชอบ ได้แก่

- ดำริที่จะออกจากกาม (เนกขัมมะ)
- ดำริในการไม่พยาบาทปองร้ายผู้อื่น
- ดำริในการ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

๓. สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ ได้แก่การเว้นจากวจีทุจริต ๔ คือไม่ประพฤดิชั่วทาง

วาจาอันได้แก่

- ไม่พูดเท็จ (มุสาวาทา)
- ไม่พูดส่อเสียด ยุยงให้เขาแตกร้างกัน (ปิสุณาย วาจา)
- ไม่พูดคำหยาบคาย (ผรุสสาย วาจา)
- ไม่พูดเพ้อเจ้อเหลวไหลไร้สาระ (สัมผัปปลาปา)

๔. สัมมากัมมันตะ คือ ทำการงานชอบโดยประกอบการทำงานที่ไม่ผิดประเพณี ไม่ผิดกฎหมาย

ไม่ผิดศีลธรรมและเว้นจากการทุจริต ๓ อย่าง ได้แก่

- การเบียดเบียนฆ่าสัตว์ตัดชีวิต (ปาณาติบาต)
- การลักขโมย และฉ้อฉลคดโกง แกล้งทำลายผู้อื่น (อทินนาทาน)
- การประพฤดิผิดในกาม (กาเมสุมิจฉาจาร)

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก้”

๕. สัมมาอาชีวะ คือ เลี้ยงชีวิตชอบได้แก่ การเว้นจากการเลี้ยงชีพในทางที่ผิด การประกอบสัมมาอาชีพ คือ

- เว้นจากการค้าขายเครื่องประหารมนุษย์และสัตว์
- เว้นจากการค้าขายมนุษย์ไปเป็นทาส
- เว้นจากการค้าสัตว์สำหรับฆ่าเป็นอาหาร
- เว้นจากการค้าขายน้ำเมา
- เว้นจากการค้าขายยาพิษ

๖. สัมมาวายามะ คือ มีความเพียรชอบ ๔ ประการได้แก่

- เพียรระวังมิให้บาปหรือความชั่วเกิดขึ้น
- เพียรละบาปหรือความชั่วที่เกิดขึ้นแล้ว
- เพียรทำกุศลหรือความดีให้เกิดขึ้น
- เพียรรักษากุศลหรือความดีที่เกิดขึ้นแล้วให้คงอยู่

๗. สัมมาสติ คือ ระลึกชอบได้แก่ การระลึกวิปัสสนาได้แก่ การระลึกในกาย เวทนา จิต และธรรม ๔ ประการคือ

- พิจารณากาย ระลึกได้เมื่อรู้สึกสบายหรือไม่สบาย พิจารณาลมหายใจเข้าออก
- พิจารณาเวทนา ระลึกได้เมื่อรู้สึกสุข หรือทุกข์ หรือเฉยๆ มีโรคะ โทสะ โมหะหรือไม่
- พิจารณาจิต ระลึกได้ว่าจิตกำลังเศร้าหมองหรือผ่องแผ้ว รู้เท่าทันความนึกคิด
- พิจารณาธรรมให้เกิดปัญญา ระลึกได้ว่าอารมณ์อะไรกำลังผ่านเข้ามาในใจ

สรุปการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน

หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา มีความสำคัญสำหรับพุทธศาสนิกชนทุกคน เปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้าในฐานะศาสดาของพระพุทธศาสนา การปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา เป็นกระบวนการนำหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตจริง คือ ฝึกฝนพัฒนาตนเอง ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญา และสังคม

๑) เว้นจากการทำชั่วและมุ่งทำความดี ทุกศาสนาสอนให้ละเว้นการทำความชั่วและทำแต่ความดีทั้งสิ้น

๒) การเสียสละหรือการสังคัมสงเคราะห์ เมื่อมนุษย์มีความรักความเมตตาแล้ว ก็จะมี ความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และให้การสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ศาสนาต่างๆ จึงสอนให้สงเคราะห์กันด้วยความเมตตากรุณาไม่ใช่หวังผลตอบแทน

๓) ความอดุสสาหะและพัฒนาตนเอง ศาสนาต่างๆ สอนให้คนมีความเพียร อดทน ขยันขันแข็ง และมีความอดุสสาหะ มีความพยายาม อันจะช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จและรู้จักพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ที่มา / <https://www.kstm.or.th/wp-content/uploads/๒๐๒๐/๐๕/%E0%B๙%๘๐%E0%B๘%๙C%E0%B๘%A๒%E0%B๙%๘๑%E0%B๘%๙C%E0%B๘%๘๘%E0%B๘%AB%E0%B๘%A๕%E0%B๘%B๑%E0%B๘%๘๑%E0%B๘%๙๘%E0%B๘%A๓%E0%B๘%A๓%E0%B๘%A๑%E0%B๘%A๓%E0%B๘%B๐%E0%B๘%๙B%E0%B๘%A๕%E0%B๘%B๑%E0%B๘%๙๕%E0%B๘%AA%E0%B๘%B๘%E0%B๘%A๓%E0%B๘%A๘%E0%B๘%B๑%E0%B๘%๘๑%E0%B๘%๙๕%E0%B๘%B๕%E0%B๘%๙C-%E0%B๘%๙๐%E0%B๘%B๒%E0%B๘%๙๙%E0%B๘%A๓%E0%B๘%B๕%E0%B๘%๙๒%E0%B๘%A๓.pdf>

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก้”